

6^ο (από 6) Συνημμένο στο: ΣΕΕ Β. Καλοκύρη (ΠΕΚΕΣ Κρήτης, Αρ. πρ. 3458/9-12-2022)

**Υλικό από την Επιμορφωτική - Επιστημονική Ημερίδα:
«Διδασκαλία στα Αρχαία Ελληνικά Γυμνασίου με αξιοποίηση του
Νέου Προγράμματος Σπουδών. Μεθοδολογία και παραδείγματα
εφαρμογής.»**

Διοργάνωση:

**Σ.Ε.Ε. Φιλολόγων Δρ Β. Καλοκύρη - Ομάδα Ι.Ε.Π. εκπόνησης Νέου Προγράμματος
Αρχαίων Γυμνασίου (Μ. Φουντοπούλου, Ε. Κωσταρά, Ν. Κούκης, Β. Ζήκα, Κ. Λάζου-
Μπαλτά) – Πρότυπο Γυμνάσιο Ηρακλείου Κρήτης**

Συνεργασία στη διάχυση της παρακολούθησης της Ημερίδας: ΣΕΕ ΠΕ02 Δρ Στ. Ζανέκα

Παρασκευή, 2 Δεκεμβρίου 2022, στο Πρότυπο Γυμνάσιο Ηρακλείου (Αμφιθέατρο)

**- επίσης δυνατότητα διαδικτυακής παρακολούθησης μέσω αίθουσας webex της ΣΕΕ Β. Καλοκύρη
για Φιλολόγους Γυμνασίων και Λυκείων**

- Ηρακλείου επιστημονικής αρμοδιότητας της ΣΕΕ Φιλολόγων Β. Καλοκύρη
- και Ρεθύμνου και Χανίων επιστημονικής αρμοδιότητας της ΣΕΕ Φιλολόγων Στ. Ζανέκα.

**6. Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη, Δρ, Μ.Δ.Ε., Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων,
Καθηγήτρια-Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**

**Αξιοποίηση – ενσωμάτωση στην διδασκαλία καίριων θεωρητικών και μεθοδολογικών
εφαρμογών και καλών διδακτικών πρακτικών του νέου Προγράμματος Σπουδών της
Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας**

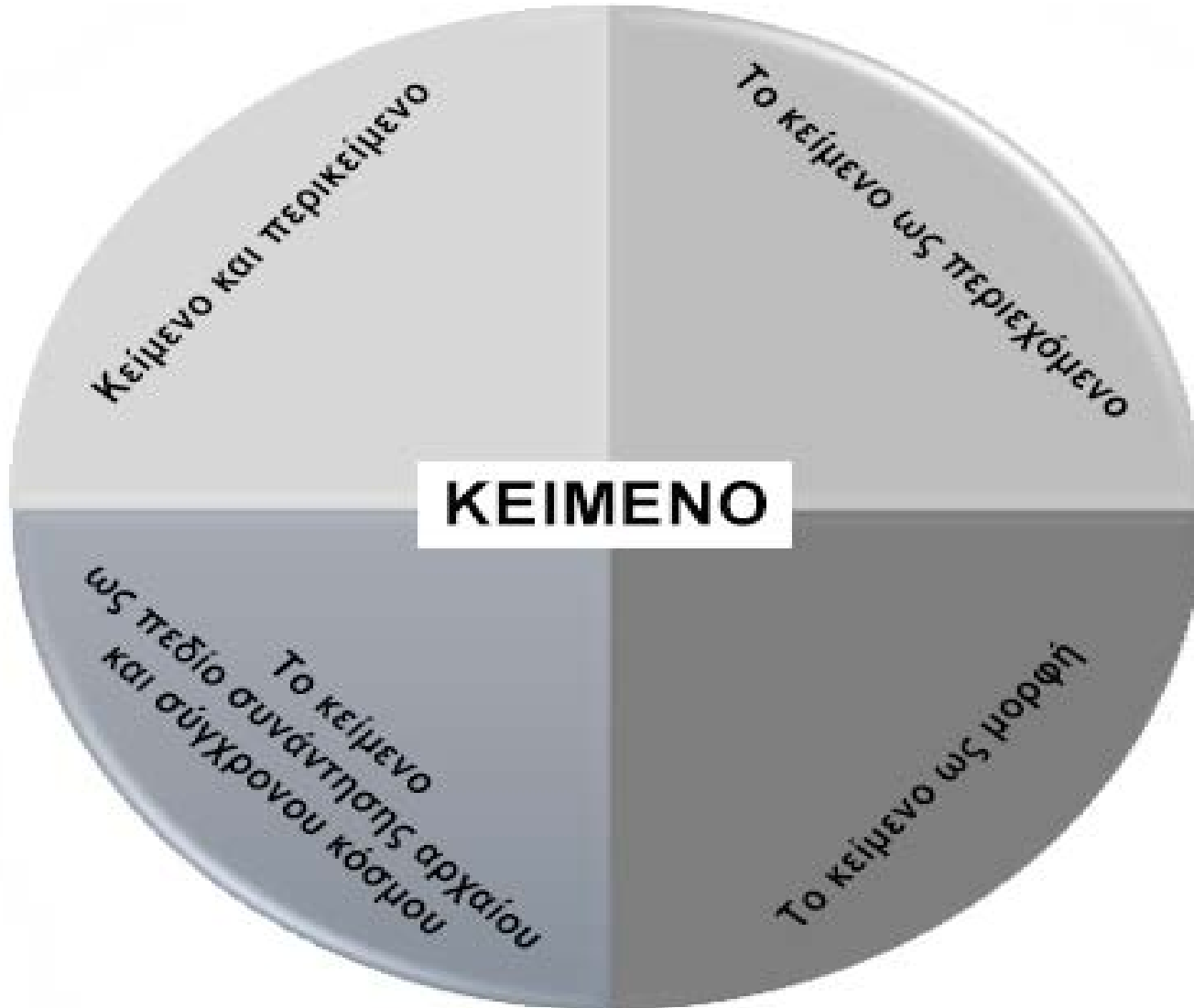
***Αξιοποίηση – ενσωμάτωση στην διδασκαλία καίριων
θεωρητικών και μεθοδολογικών εφαρμογών και
καλών διδακτικών πρακτικών του νέου Προγράμματος
Σπουδών της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και
Γραμματείας***

**Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη, Δρ, Μ.Δ.Ε.,
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων,
Καθηγήτρια-Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ενηλίκων
στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**

I. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- A.
1. **ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΣΤΑ ΝΕΑ ΠΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ**
  2. **Τεχνική: ΑΝΤΙΠΑΡΑΒΟΛΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑ → ΑΡΧΑΙΑ → ΝΕΑ**
(ανάδειξη της συνέχειας της γλώσσας)

Κειμενοκεντρική προσέγγιση-- ενιαία προσέγγιση μορφής και περιεχομένου → 4 άξονες

1. **Κείμενο + περικείμενο= πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής** {στο Νέο ΠΣ: ολόκληρο κείμενο για καλύτερη συσχέτιση με εποχή του}
2. **Κείμενο ως περιεχόμενο= κατανόηση**
3. **Το κείμενο ως μορφή= γραμματική και συντακτικό**
4. **Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου (ΤΠΕ και άλλοι γραμματισμοί)**

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ) - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Θεματικά Πεδία	Επιμέρους Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα		
		Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Πλουτάρχου, «Βίοι Παράλληλοι: Αλέξανδρος»
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:		
1. Κείμενο και περικείμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου 1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να ταυτοποιούν το είδος του κειμένου με βάση κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία. • Να αντιστοιχίζουν το γραμματειακό είδος του κειμένου με τον συγγραφέα του και την εποχή συγγραφής/αναφοράς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τους εκφραστικούς τρόπους της βιογραφίας ως κειμενικού είδους. • Να εντάσσουν στο σωστό χωροχρονικό πλαίσιο τον συγγραφέα και τον βιογραφούμενο. 	
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία 2.2. Αισθητικά στοιχεία 2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα θεματικά κέντρα του κειμένου, τα πρόσωπα, τον χώρο και τον χρόνο (ποιος, πού, πότε, τι). • Να αναγνωρίζουν και να ομαδοποιούν τα πραγματικά και αισθητικά/υφολογικά στοιχεία του κειμένου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίζουν ένα ενιαίο κείμενο της αρχαίας ελληνικής σε πρωτότυπη γλωσσική μορφή χωρίς να διαταράσσονται η συνέχεια, η πρόσληψη και κατανόηση των εννοιών, καθώς και οι σχέσεις της χρονικής και αιτιακής ακολουθίας. 	

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ) - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Θεματικά Πεδία	Επιμέρους Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα		
		Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Πλουτάρχου, «Βίοι Παράλληλοι: Αλέξανδρος»
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Το λεξιλόγιο 3.2. Γραμματικά φαινόμενα 3.3. Συντακτικά φαινόμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετούν τα λεξιλογικά στοιχεία του κειμένου, καθώς και τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα αυτού μέσω συνεχούς αναζήτησης των ομοιοτήτων και των διαφορών τους στην αρχαία και τη νέα ελληνική.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εθίζονται στην αντιπαραβολική και διαχρονική μελέτη της μορφολογίας της ελληνικής γλώσσας, από την αρχαία στη νέα ελληνική και αντίστροφα, ώστε να συνειδητοποιούν τον ενιαίο χαρακτήρα της.	

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ) - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Θεματικά Πεδία	Επιμέρους Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα		
		Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Ανθολόγιο Κειμένων	Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Πλουτάρχου, «Βίοι Παράλληλοι: Αλέξανδρος»
4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου	4.1. Η απόδοση του κειμένου στη νέα ελληνική 4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση 4.3. Πολυτροπικότητα 4.4. Πολυγραμματισμοί	<ul style="list-style-type: none"> • Να ασκούνται στη διαδικασία της απόδοσης του κειμένου στη νέα ελληνική και να νιώθουν, σταδιακά, οικειότητα με σύγχρονες τεχνικές, όπως η συμπλήρωση κενών, η διόρθωση λαθών, η σύγκριση πολλαπλών αποδόσεων κ.ά. • Να καλλιεργούν δεξιότητες και να εφαρμόζουν σύγχρονους γραμματισμούς, ώστε να κατανοούν και να ερμηνεύουν το κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαχειρίζονται, με σταδιακά αυξανόμενη ευχέρεια, ποικίλο υποστηρικτικό υλικό για την επεξεργασία, κατανόηση και ερμηνεία του κειμένου. • Να προσλαμβάνουν το κείμενο ως ενιαίο όλο μορφής και περιεχομένου. • Να καλλιεργούν δεξιότητες κριτικού αναννώστη/-στοιας. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • Να αξιοποιούν κάθε σχετικό έντυπο, ψηφιακό ή/και άλλο πολυτροπικό υλικό, ώστε το κείμενο να αποτελεί αντικείμενο πλήρους επεξεργασίας, θεματικής και διαθεματικής. 	ασκούμενοι/-ες σε ερμηνευτικές προεκτάσεις του κειμένου συναφείς με τη σύγχρονη εποχή, όπως η έννοια της διαπολιτισμικότητας.	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΦΕΚ ΣΕΛ. 13

Γ' ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ

Ενημέρωση στους
μαθητές/στις μαθήτριες στην
έναρξη της διδασκαλίας:

Να εντοπίσουν συγκεκριμένα
στοιχεία ανάλογα με το τι
θέλουμε να διδάξουμε στη
διδασκτική ώρα.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ενδεικτικά)

---έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί σκοπό, πολύ, δε, περισσότερο, αυτοσκοπό της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας

--- Για τον εκπαιδευτικό: διαδικασία αυτοεκτίμησης – ανατροφοδότησης

---αποποινικοποίηση του λάθους

ΦΕΚ 5261 Β' 12-11-21.

- Σελ. 16 Τεχνικές αξιολόγησης
- Α. Πολλαπλοί τύποι και ποικίλοι → βλ. και σελ. 14
- Β. εννοιολογικός χάρτης στις ενδεικτικές δραστηριότητες {π.χ. συντακτικό}
- Γ. χρονογραμμή

Portfolio μαθητη (σελ. 16) – ποιοτικά δεδομένα

Ρουμπρίκες (σελ. 24 και 25)

Στόχοι [κάθετα]
κλίμακα[οριζόντια]

Οι κύριες τεχνικές αξιολόγησης του/της μαθητή/-τριας, οι οποίες προτείνονται, είτε ως αρχική είτε ως συνεχής είτε ως τελική αξιολόγηση, από το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, είναι:

Α. Πολλαπλοί και ποικίλοι τύποι δραστηριοτήτων διαβαθμισμένης και προσαρμοσμένης δυσκολίας και ειδικότερα ασκήσεις σύγκρισης, περίληψης, εξήγησης, διατύπωσης κρίσεων, αναλύσεων και αξιολογήσεων, δημιουργικότητας, συλλογής και οργάνωσης δεδομένων, διατύπωσης υποθέσεων, εφαρμογής κανόνων και αρχών σε νέες καταστάσεις, ανάληψης διερευνητικών εργασιών, διατύπωσης παραγωγικών και επαγωγικών συλλογισμών, διόρθωσης του λάθους, συμπλήρωσης κενών.

Β. Εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης, όπως ο Φάκελος επιτευγμάτων μαθητή/-τριας (portfolio), έντυπος ή ηλεκτρονικός (e-portfolio), η συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι προαιρετικές δημιουργικές εργασίες των μαθητών/-τριών κ.ά.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ – παραδείγματα δρ. Ευφρ. Κωσταρά.

Παραδείγματα Ενδεικτικών Δραστηριοτήτων

A. Δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (4cs)

A1. Δεξιότητες μάθησης 21^{ου} αιώνα (4cs):

«Ομαδοποιούν τα σχήματα λόγου, σχολιάζουν τη λειτουργικότητά τους στο κείμενο και πειραματίζονται με την απόδοσή τους στα νέα ελληνικά.»

A2. Ψηφιακή μάθηση 21^{ου} αιώνα (4cs σε ψηφιακό περιβάλλον):

«Αναζητούν, σε έντυπες ή/και ηλεκτρονικές πηγές, πληροφορίες για τον συγγραφέα του εκάστοτε κειμένου και τις παρουσιάζουν στην τάξη αποκτώντας σταδιακά οικειότητα με την αρχαία ελληνική γραμματεία και τους συγγραφείς/δημιουργούς της εποχής.»

A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας

«Παρακολουθούν σκηνές της Ιλιάδας και τις συγκρίνουν με ανάλογες σκηνές από τη λογοτεχνία ή/και τον κινηματογράφο.»

Παραδείγματα Ενδεικτικών Δραστηριοτήτων

B. Δεξιότητες ζωής

B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής:

«Διαχειρίζονται συναισθηματικά, με αφορμή το έργο, ανθρώπινες εμπειρίες και κοινωνικές εκφάνσεις, εκφράζοντας ελεύθερα όσα σκέφτονται και νιώθουν είτε σε ρέοντα προφορικό λόγο είτε σε γραπτό κείμενο.»

B2. Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας:

«Αξιοποιούν 'μετακείμενα' (παρουσιάσεις, κριτικές σύγχρονων παραστάσεων αρχαίου δράματος) από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο ως έμμεσες πηγές για την ερμηνεία του έργου.»

B3. Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης:

«Εκφέρουν απόψεις, σχολιάζουν και προβληματίζονται για θέματα κοινωνικά, ανθρώπινα και πέραν του στενού εθνικού ενδιαφέροντος, τα οποία συναντούν κατά τη μελέτη των επών, είτε προφορικά είτε παράγοντας σύντομα γραπτά κείμενα είτε με άλλο τρόπο, έντυπο ή ψηφιακό.»

Αξιοποίηση ΤΠΕ στη διδασκαλία της ΑΕΓΓ

- επικοινωνιακή και **κειμενογλωσσική προσέγγιση** των κειμένων με συμμετοχή μαθητών/τριών σε **δίκτυα μάθησης**
- ανάδειξη λογοτεχνικής και αισθητικής αξίας των κειμένων με **πολυτροπική παρουσίασή** τους
- κατανόηση των πολλαπλών ιδεολογικών, ιστορικών, **κοινωνικών και πολιτισμικών νοηματοδοτήσεων** των αρχαίων ελληνικών κειμένων και των **διαχρονικών ουμανιστικών αξιών** που περιέχουν

Ν. Κούκης: Σύγχρονοι γραμματισμοί και διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών κειμένων από μετάφραση - νεοελληνική απόδοση στο Γυμνάσιο (βλ. συνημμένο 4)

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας των Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου (Υ.Α. 141499/Δ2/04/11/2021-ΦΕΚ 5261/τ.Β'/2021)

Θεματικό πεδίο 4. «Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου»

- Ενότητα 4.3. Πολυτροπικότητα
- Ενότητα 4.4. Σύγχρονοι γραμματισμοί

4.3. Πολυτροπικότητα

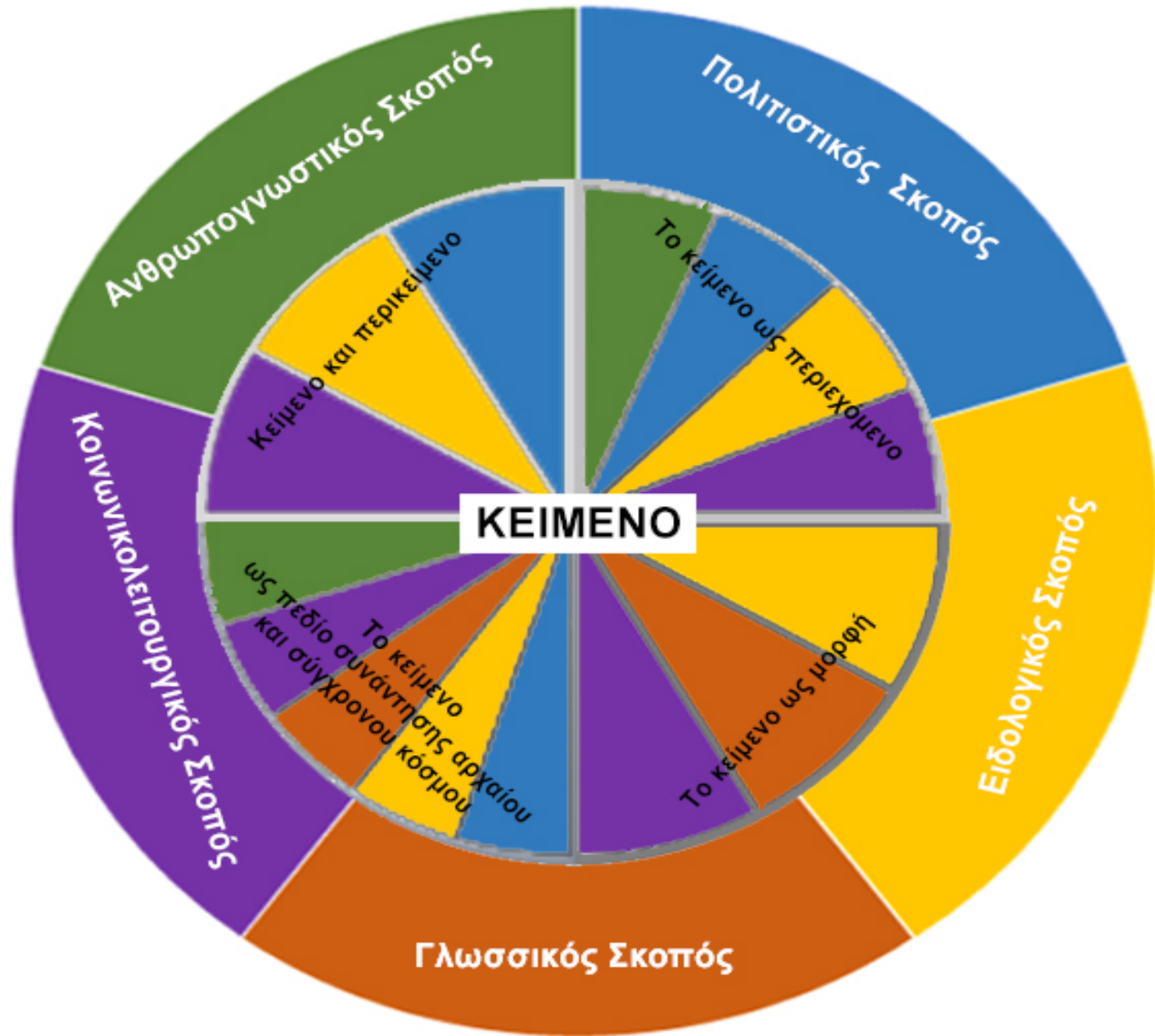
- αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.ά.

4.4. Σύγχρονοι γραμματισμοί

- παραγωγή κειμένου, ποικίλες αναγνώσεις, κριτική ανάγνωση, συνεργατικές τεχνικές, σχέδιο δράσης, αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών κ.ά.

Συνοψίζοντας: η «συνθετική φιλοσοφία» της προσέγγισης των κειμένων της αρχαίας Γραμματείας στο Γυμνάσιο, στο Νέο ΠΣ (2021): σκοποί και άξονες με επίκεντρο την ολιστική προσέγγιση του κειμένου

Καλή συνέχεια... με
δημιουργικές πρωτοβουλίες
για ενδιαφέρουσα και
αποτελεσματική διδασκαλία
της αρχαίας ελληνικής
γραμματείας....

Ευχαριστώ για την συμμετοχή και
την προσοχή σας!

Λιάνα Καλοκύρη